

«спалахи» світла можуть викликати у глядача відчуття тривоги, подібне до стану розуму людини, яка має номофобію.

4. Масова хореографія як маркер соціальної залежності. Групові композиції, у яких усі виконавці виконують однакові жести один за одним у часовій шкалі, підкреслюють колективний характер проблеми. Так само встановлення персонажа, який намагається втекти від цієї моделі руху, може означати шлях до усвідомлення та звільнення.

Драматургія постановки передбачає хореографічну інтерпретацію номофобії як послідовну драматургічну конструкцію. Фаза залучення — активний, динамічний початок, що представляє привабливість цифрового світу. Залежність: більша повторюваність рухів і менший контакт між танцюристами. Кульмінація — герой, повністю ізольований, напруга в тілі, дикі тілесні рухи, що відображають тривогу. Розв'язка — повернення до живої взаємодії, відновлення пластичної свободи. Танець у такий спосіб стає відображенням соціального так само, як і естетичним вираженням.

У результаті дослідження ми дійшли таких висновків. Номофобія є одним із симптомів глибоких трансформацій сучасного суспільства, пов'язаних з цифровізацією та змінами в каналах спілкування. У хореографічному мистецтві ця інтерпретація надає своє значення у формі та способі розуміння взаємодії людини з технологіями на рівні людських тіл. Через пластику, простір, ритм і драматургію танець може виразити внутрішні суперечності між віртуальним і реальним, залежністю і свободою, самотністю і рухомих контактом: у цьому відношенні хореографія служить мовою сучасності, сприяючи глибшому розумінню психічних потрясінь цифрової ери.

Т. Брацун

**ОСОБЛИВОСТІ МОТИВАЦІЙНИХ ЗАХОДІВ
У ХОРЕОГРАФІЧНІЙ РОБОТІ
З ДІТЬМИ ДОШКІЛЬНОГО ТА МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ**

T. Bratsun

**FEATURES OF MOTIVATIONAL ACTIVITIES
IN CHOREOGRAPHIC WORK
WITH PRESCHOOL AND PRIMARY SCHOOL CHILDREN**

Проблема мотивації дітей у хореографічних колективах все більше набуває актуальності та вимагає від фахівців детального аналізу й винаходу шляхів вирішення. Стійкий інтерес до занять танцями в молодшому віці закладає фундамент для подальшого тривалого навчання та забезпечує стабільність розвитку вихованців. Втрата інтересу призводить до зниження рівня виконавської майстерності, до порушення дисципліни, зрештою — до припинення відвідування танцювального гуртка. Здебільшого це пов'язано як із зовнішніми змінами в умовах розвитку дітей, так і з внутрішніми факторами впливу (хронічний стресовий емоційний стан, пов'язаний із війною в Україні, що впливає на порушення когнітивних функцій; перевантаження дитини, що виснажує та демотивує; кліпове мислення, яке проявляється в зниженій концентрації уваги та інші індивідуальні аспекти). Завданням викладачів танцювальних колективів стає не тільки проведення хореографічних занять, передавання знань, вмій та навичок, а й винахід

мотиваційних заходів задля забезпечення формування стійкого інтересу до занять хореографією.

Питання мотивації переважно вивчають науковці та дослідники у сфері психології. Багато хто в своїх дослідженнях спирається на теорію потреб по А. Маслоу. Також існують роботи, у яких розглядається мотивація в спорті, як, наприклад, монографія В. Ван «Спортивна мотивація, її психологічні аспекти та шляхи підвищення у студентів».

Мотивація — причина, яка спонукає до дії. Має психологічне та фізіологічне походження та керує поведінкою людини. Мотивацію розділяють на внутрішню та зовнішню. Внутрішня мотивація виникає на основі особистого інтересу, позитивних емоцій від виконання певної дії. Зовнішня мотивація підживлюється впливом зовнішніх факторів (похвала, винагорода тощо).

Розуміючи психологічні особливості дітей різних вікових категорій та різницю між їх світосприйняттям, викладач зможе, у разі необхідності, підібрати мотиваційні заходи, які будуть найбільш результативними для певного віку.

Розглядаючи вікові характеристики дітей дошкільного віку (4–6 років), можемо виокремити основні:

- переважає ігрова діяльність;
- наочно-образне мислення;
- короткотривала концентрація уваги;
- емоційна проявленість;
- потреба у схваленні.

Спираючись на вищевказані характеристики, можемо стверджувати, що в цьому віці краще працює зовнішня мотивація. Найкраще для дітей цього віку буде створення комфортного та безпечного середовища, підтримка дружньої атмосфери, проведення цікавих хореографічних занять, насичених ігровими вправами, яскравими образами, цікавим реkvізитом. У такому віці схвалення педагога є дівішим за зауваження. Саме похвала підкріплює позитивні емоції. Також за старання викладач може вводити невеликі «винагороди» — наліпки або дитячі печатки, також це може бути виконання улюбленого руху або імпрoвізаційні ігри.

Характеризуючи дітей молодшого шкільного віку (6–10 років), можемо виділити наступні вікові особливості:

- формується більш тривала концентрація уваги;
- набуває значення соціальне визнання;
- розвивається логічне мислення, розумова та м'язова пам'ять;
- зростає роль власного успіху та результату.

З огляду на це, можемо говорити про те, що мотивація переходить від зовнішньої до внутрішньої. Таким чином, якщо педагог концентрує увагу вихованців на їх результатах, успіхах, підкріплює навчальний процес сценічною практикою — це плекає в дітях любов до процесу, оскільки вони починають розуміти, що за їх старанням, увагою, дисципліною обов'язково буде розвиток та досягнення певної цілі.

Хореографічна робота з дітьми, особливо дошкільного та молодшого шкільного віку, передбачає обов'язкову комунікацію з батьками. Тому будь-які мотиваційні заходи, які викладач проводить у танцювальній залі з дітьми нівелюються, якщо одночасно не проводяться мотиваційні заходи для батьків. Втрата інтересу дорослого одразу відображається на дитячому сприйнятті танцювальних занять.

Проте не слід плутати короткочасну втрату мотивації, або кризовий ситуативний момент, з остаточною втратою інтересу до танцювального мистецтва.

На сьогодні не існує досліджень, які вивчають тему мотивації дітей молодшого віку в аспекті хореографічної роботи. Можна зустріти окремі роботи, присвячені темі мотивації у сфері психології, або в роботі з дітьми старшого віку та дорослими людьми, оскільки проблема мотивації молодших дітей є відносно новою та недосконало вивченою.

Для хореографів-педагогів, які працюють у сучасних хореографічних колективах із дітьми зазначеної вікової категорії особливо важливо розуміти вікові характеристики, які впливають на психологічні та фізіологічні процеси, емоційний і моральний стан дітей, обумовлений контекстом сучасних реалій. Знання механізму впливу мотиваційних заходів на хореографічних заняттях, допоможуть фахівцям не лише покращити комунікацію, налагодити дисципліну та мікроклімат у групах, а й забезпечити розвиток стійкого інтересу до танцювального мистецтва, підвищити продуктивність уроків та, як результат, підвищити рівень виконавської майстерності колективу загалом.

М. Тимошкіна, Л. Маркевич

ПЕРФОРМАТИВНІСТЬ ЯК ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНИЙ ТА МЕТОДОЛОГІЧНИЙ ФЕНОМЕН РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОГО ХОРЕОГРАФІЧНОГО МИСТЕЦТВА

M. Timoshkina, L. Markevych

PERFORMATIVITY AS A HISTORICAL-CULTURAL AND METHODOLOGICAL PHENOMENON IN THE DEVELOPMENT OF UKRAINIAN CHOREOGRAPHIC ART

У дослідженні перформативність розглядається як комплексний історико-культурний і методологічний феномен українського хореографічного мистецтва, що поєднує витоки народно-обрядових та сценічних традицій із сучасними практиками творчої імпровізації, пластичного мислення та взаємодії з простором і глядачем. Простежено, що вона функціонує не лише як жанровий чи стилістичний елемент, а як принцип організації хореографічного мислення і сценічної дії, де композиція формується через алгоритми адаптивної взаємодії, а сенс вистави виникає в процесі виконання. Освітній аспект феномену демонструє, що впровадження перформативних стратегій у підготовку хореографів сприяє розвитку автономності, рефлексивності та творчої суб'єктності студентів, формує здатність до аналітичного осмислення та інноваційного сценічного вирішення. Таким чином, перформативність постає системоутворювальною категорією, яка інтегрує культурну спадщину, сучасні художні практики та педагогічні стратегії, забезпечуючи цілісну концептуальну модель розвитку української хореографії і професійної підготовки балетмейстерів.

Поняття перформативності в сучасному хореографічному дискурсі дедалі частіше вживається як універсальний маркер інноваційності, проте за цією риторикою нерідко зникає чіткість смислів. Перформативність спрощується або до стилістичного прийому, або до зовнішньої ознаки актуальності, що ускладнює її наукове осмислення. *Актуальність* наукового дослідження зумовлена необхідністю концептуального розмежування історико-культурного та методологічного вимірів цього феномена й аналізу механізмів їх взаємодії у формуванні української хореографічної традиції та сучасних творчих практик. Така постановка проблеми